

VIŠEGRAD

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije opštine Višegrad usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj lokalnoj zajednici tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su sljedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom razvojnih strateških dokumenata Opštine Višegrad utvrđeno je da postoji djelimična usklađenost sa većinom ciljeva održivog razvoja. Dakle, razvojni strateški dokumenti Opštine Višegrad usklađeni su sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva potpuno samo u tri od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na devet ciljeva postoji djelimična usklađenost, dok potpuna neusklađenost postoji u pogledu tri cilja održivog razvoja.

Strategije Opštine Višegrad su usklađene sa sljedećim ciljevima održivog razvoja: zdravlje i blagostanje; čista voda i sanitarni uslovi i očuvanje života na zemlji. U odnosu na devet ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelimična usklađenost sa identifikovanim potrebama iz lokalne zajednice, a to su: svijet bez siromaštva; kvalitetno obrazovanje, pristupačna energija iz čistih izvora; dostojanstven rad i ekonomski rast; smanjenje nejednakosti; očuvanje klime; očuvanje vodenog svijeta i mir, pravda i snažne institucije. Neusklađenost je identifikovana u pogledu ciljeva koji se odnose na svijet bez gladi, rodnu ravnopravnost i partnerstvom do ciljeva.

Ukoliko uzmemo u obzir podatak da do dana završetka ovog istraživanja u Višegradu nije usvojen budžet opštine, što u velikoj mjeri negativno utiče na svakodnevni kvalitet života građana i građanki, sasvim je jasno odakle potiče neusklađenost u pogledu cilja održivog razvoja koji se

odnosi na partnerstvo do ciljeva. Upravo zbog sporenja vladajuće i opozicionih partija, život u ovom podrinjskom gradu u potpunoj je blokadi. Skoro godinu dana nakon održavanja lokalnih izbora 2020. godine, studenti su bez stipendija, poljoprivrednici bez subvencija, nevladine organizacije, kulturno-umjetnička društva, sportski kolektivi, vjerske organizacije i ostali budžetski korisnici bez sredstava, odnosno, bez finansijske podrške opštine za svoj rad. Kapitalna ulaganja u opštinu su obustavljena, a sve sportske, kulturne i turističke manifestacije otkazane ili prolongirane za neki naredni period.

Ovako nestabilne ekonomske i društvene okolnosti dovode do odlaska velikog broja stanovništva sa ovog područja, pa je prilično diskutabilno koliko realizacija mjera iz razvojnih strateških dokumenata ove opštine može biti uspješna u praksi.

U narednoj tabeli nalazi se uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje su utvrđene razvojnim strateškim dokumentima Opštine Višegrad, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanjem	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Opštine Višegrad	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Nivo siromaštva u svakodnevnom je porast invaliditetom; posebno ugrožene osobe sa invaliditetom, penzioneri, Romi, nezaposlene žene sa ruralnih područja i mladi	Smanjenje broja korisnika iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva, kao i finansijskih izdvajanja za navedene kategorije.	Navedene mjere odnose se na unaprijeđenje sistema socijalne zaštite i rada Centra za socijalni rad, Doma za lica sa invaliditetom i unaprijeđenje zajedničkog djelovanja javnih ustanova, institucija i organizacija civilnog društva koje se u svom djelovanju bave pitanjima zaštite socijalno ugroženog stanovništva	Djelimično usklađene

Svijet bez gladi	Veliki broj gladnih ljudi, među kojima je najviše pripadnika starije životne dobi; ne postoji javna kuhinja	Nisu identifikovane potrebe koje se odnose specifično na ovaj cilj, kao ni potreba za osnivanjem javne kuhinje	Nema konkretnih mjera	Neusklađenost
Zdravlje i blagostanje	Lokalna zajednica raspolaže samo sistemom primarne zdravstvene zaštite; nedovoljan broj ljekara; pristup zdravstvenim uslugama nije jednak, lak i pristupačan svim kategorijama stanovništva	Prepoznat je negativan rezultat poslovanja Doma zdravlja; potrebe za razvijanjem sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite	Povećanje broja zaposlenih u oblasti zdravstva kako bi građani imali olakšan pristup različitim zdravstvenim uslugama; poboljšanje kvaliteta opreme u objektu Doma zdravlja i ambulanta mjesnih zajednica; rekonstruisanje objekta bivšeg dispanzera za pružanje specijalističkih usluga	Usklađene
Kvalitetno obrazovanje	Neusklađenost obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada; naglašene potrebe za zanatskim zanimanjima kao što su stolari, bravari, kuvari, pekari, poslastičari,	Iskazane su potrebe za sanacijom kanalizacionih sistema, ugradnjom toplotnih izolacija školskih objekata, zamjenom opreme za kuhinjom, kao i nabavkom didaktičkog materijala	Navedene mjere se odnose na uspostavljanje inkluzivnog pristupa svih učenika, rekonstrukciju školskih objekata, nabavku opreme, opremanje školskih dvorišta sadržajima za sportske	Djelimično usklađene

	<p>automehaničari, električari i sl.</p>		<p>aktivnosti i nabavku opreme za podizanje nivoa bezbjednosti učenika, rekonstruisanje sistema centralnog grijanja i izolaciju krovne konstrukcije</p>	
<p>Rodna ravnopravnost</p>	<p>Nezaposlene žene sa ruralnih područja oko Višegrada posebno su ugrožena kategorija; ne postoji sigurna kuća za žene žrtve nasilja</p>	<p>Nema konkretno navedenih potreba u oblasti rodne ravnopravnosti</p>	<p>Nema planiranih aktivnosti</p>	<p>Neusklađene</p>
<p>Čista voda i sanitarni uslovi</p>	<p>Svi dijelovi grada imaju jednak pristup pitkoj vodi, ali još uvijek nisu sva naselja i domaćinstva priključena na kanalizacionu mrežu</p>	<p>Naveden potrebe bazirane su na rješavanju problema oborinske kanalizacije koja se uliva u fekalnu što dovodi do izlivanja fekalija na ulice u periodu obilnih padavina; zabilježeni su i prekidi u vodosnadbijevanju i značajni gubici vode</p>	<p>Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju transportnog cjevovoda Dobrun do rezervoara Stražište, unaprijeđenje sistema hlorisanja, kontrole zdravstvene ispravnosti vode i zaštite izvorišta, odvajanje fekalne i oborinske kanalizacije, proširenje postojeće kanalizacione mreže,</p>	<p>Usklađene</p>

			izgrađivanje kolektora i ugrađivanje sistema za prečišćavanje otpadnih voda	
Pristupačna energija iz čistih izvora	lako u opštini ugkavnom postoji jednak pristup energestkim izvorima, kao poseban problem navodi se nesproveden proces elektrifikacije pojedinih sela u kojima ne živi veliki broj stanovnika	Prepoznate su potrebe za boljim održavanjem naponskim mreža	Navedene mjere odnose se na rekonstrukciju dotrajalih stubova, raskresivanje dijelova trase, te unaprijeđenje održavanja sistema sredjenaponske i niskonaponske mreže; navedeno je i neophodna elektrifikacija stambenih jedinica raseljenih lica, te izrada priključaka i opremanje budućih trafostanica	Djelimično usklađene

<p>Dostojantven rast i ekonomski rast</p>	<p>Nivo zaposlenosti i kvalitet poslova izuzetno nepovoljan; nema kvalifikovane radne snage; veoma mali broj malih i srednjih preduzeća</p>	<p>Prepoznate su potrebe za zaustavljanje odliva stanovništva kroz ulaganja u društveni razvoj i podizanje kvaliteta života</p>	<p>Navedene mjere odnose se na stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje, sa fokusom na mlade, ulaganje u različite vidove infrastrukture, kao bolje korišćenje raspoloživih resursa i investicionih potencijala u oblastima turizma, prerađivačke industrije i poljoprivrede</p>	<p>Djelimično usklađene</p>
<p>Smanjenje nejednakosti</p>	<p>Povećan nivo različitih socio-ekonomskih i političkih nejednakosti</p>	<p>Prepoznate su potrebe za unaprijeđenjem kvaliteta života socijalno ugroženih lica koja žive u neadekvatnim uslovima</p>	<p>Navedene mjere odnose se na obezbjeđivanje snažnije finansijske podrške za efikasnije pružanje mjera socijalne zaštite, te obezbijediti uslovan prostor, opremu i kadrovska pojačanja</p>	<p>Djelimično usklađene</p>
<p>Održivi gradovi i zajednice</p>	<p>Nestabilan političko-ekonomski sistem; loše upravljanje postojećim resursima;</p>	<p>Prepoznate potrebe unaprijeđenja funkcija upravljanja razvojem i stvaranjem jake</p>	<p>Mjere se odnose na finansiranje fizičkih i pravnih lica u sklopu projekta „Socio-ekonomska održivost i</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

	nema zabilježenih inicijativa ka zelenoj transformaciji	organizacione strukture za provođenje razvojnih strategija	podrška lokalnom stanovništvu Gornje-drinske regije 2019-2023	
Očuvanje klime	Primjetna neravnomjerna količina padavina i suša koje se nepovoljno odražavaju na kvalitet poljoprivredne proizvodnje	Navedene potrebe bazirane su zaštiti od neodgovornog korištenja različitih hemijskih sredstava i neodgovornog ponašanja u toku zimske sezone jer se veliki dio domaćinstava grije sagorijevanjem čvstih goriva	Kao mjere korisne za rješavanje problema u ovoj oblasti navedeno je uvođenje ekološki prihvatljivih rješenja, posebno geotermalne energije, ali i sprovođenje dodatne studije u ovoj oblasti	Djelimično usklađene
Očuvanje vodenog svijeta	Rijeke nisu dovoljno zaštićene ni čiste; velike količine čvrstog plutajućeg otpada	Navedene potrebe baziraju se na prevenciji brojnih rizika koji negativno utiču na kvalitet vodenog svijeta; ne postoje alternativni izvori vodosnadbijevanja, a vodotok rijeke Drine ugrožen je radom nesanitarne gradske deponije, kao i kanalizacionim vodama koje se neprečićene ispuštaju u vodotok	Navedene mjere odnose se na unaprijeđenje sistema prečišćavanja plutajućeg otpada i unaprijeđenje kapaciteta plovnih vozila za čišćenje voda	Djelimično usklađene
Očuvanje života na zemlji	Postoji potreba za rješavanjem problema nesanitarne deponije koja se	Ne postoji adekvatno upravljanje otpadom i propisno odlaganje	Navedene mjere se odnose na izgradnju regionalne međuopštinske	Usklađene

	nalazi na svega dva kilometra od centra opštine, te u ljetnjim mjesecima izaziva neprijatne mirise koji negativno utiču na zdravlje stanovnika	otpada na deponiji; neriješen je problem procjednih voda, a prisutne su i divlje deponije u koritima rijeka, uz puteve i rubove šuma	deponije, smanjenje količina otpada za deponovanje, zabranu pristupa i paljenja, te uvođenje primarne selekcije na mjestu nastanka otpada	
Mir, pravda i snažne institucije	Postoje potrebe za unaprijeđenjem sistema pružanja javnih usluga građanima; još uvijek ne postoji sigurna kuća za žene žrtve nasilja	Navedene potrebe odnose se na unaprijeđenje kvaliteta javnih usluga koje se pružaju građanima u različitim oblastima života	Navedene mjere odnose se na uspostavljanje elektronskog sistema za pokretanje različitih administrativnih postupaka	Djelimično usklađene
Partnerstvom do ciljeva	Izuzetno nepovoljan odnos između javnog, poslovnog i civilnog sektora zbog suprotstavljenih političkih interesa	Nisu identifikovane konkretne potrebe za ovaj cilj održivog razvoja	Nisu navedene konkretne mjere	Neusklađene